EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 27.9.2024
COM(2024) 430 final

2013/0186 (COD)

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU

podle čl. 294 odst. 6 Smlouvy o fungování Evropské unie

týkající se

postoje Rady k přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady o provádění jednotného evropského nebe

(Text s významem pro EHP)

2013/0186 (COD)

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU

podle čl. 294 odst. 6 Smlouvy o fungování Evropské unie

týkající se

postoje Rady k přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady o provádění jednotného evropského nebe

(Text s významem pro EHP)

1. SOUVISLOSTI

Datum předložení návrhu Evropskému parlamentu a Radě (dokument COM(2013) 0410 final – 2013/0186 COD):	11. června 2013.
Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ze dne:	11. prosince 2013 (původní návrh) a 2. prosince 2020 (pozměněný návrh).
Postoj Evropského parlamentu, první čtení, ze dne:	12. března 2014.
Datum předání pozměněného návrhu:	22. září 2020.
Datum přijetí postoje Rady:	26. září 2024.

2. CÍL NÁVRHU KOMISE

Cílem návrhu je reformovat právní rámec jednotného evropského nebe s cílem zlepšit celkovou účinnost regulace, organizace a řízení evropského vzdušného prostoru a poskytování letových navigačních služeb. Jeho cílem je rovněž uvést toto nařízení do souladu s nařízením (EU) 2018/1139 (nařízení o agentuře EASA), zejména s cílem odstranit překrývání.

3. PŘIPOMÍNKY TÝKAJÍCÍ SE POSTOJE RADY

Postoj Rady, přijatý v prvním čtení, plně odráží politickou dohodu dosaženou mezi Evropským parlamentem a Radou dne 5. března 2024. Komise celkovou dohodu přijímá. Hlavními body této dohody jsou:

- Vnitrostátní dozorové orgány musí být nezávislé zejména z hlediska rozhodování na poskytovatelích letových navigačních služeb. Nejsou-li od těchto poskytovatelů právně odlišeni, ale pouze funkčně odděleni, musí členské státy informovat Komisi o opatřeních přijatých ke splnění požadavků na nezávislost. Vnitrostátní dozorové orgány mohou být spojeny s příslušným vnitrostátním orgánem za předpokladu, že jejich rozhodnutí jsou přijímána nezávisle. Členské státy musí zajistit, aby zaměstnanci splňovali určité požadavky na nezávislost. I když jsou tato ustanovení

méně ambiciózní než návrh Komise, požadavky ve srovnání se současným stavem přesto zpřísňují.

- Pro poskytovatele letových navigačních služeb existuje jediné osvědčení, které se vztahuje jak na bezpečnostní, tak na ekonomické požadavky na osvědčování. Za vydávání osvědčení a dohled nad ním jsou odpovědné příslušné vnitrostátní orgány. Vnitrostátní dozorové orgány musí příslušnému vnitrostátnímu orgánu poskytnout své posouzení plnění ekonomických požadavků na osvědčování poskytovatelů letových navigačních služeb. Členské státy mohou rozhodnout, že toto posouzení bude přiděleno příslušnému vnitrostátnímu orgánu. S výhradou podmínek stanovených ve stávajícím nařízení o agentuře EASA mohou členské státy povolit poskytování letových navigačních služeb vojenským silám bez osvědčení, pokud vojenské síly tyto služby nabízejí především vojenskému letovému provozu. Uvedená ustanovení proto zachovávají stávající požadavky na osvědčování a zároveň stanoví možnost silnější úlohy vnitrostátních dozorových orgánů.
- Určení poskytovatelé letových provozních služeb musí splňovat požadavky nařízení o agentuře EASA, pokud jde o osvědčování. Kromě toho musí rovněž splňovat požadavky týkající se národní bezpečnosti a obrany a požadavky týkající se hlavního místa podnikání a vlastnictví a kontroly, které jsou v souladu s požadavky na zadávání zakázek na jiné letové navigační služby. Určení poskytovatelů letových provozních služeb nesmí podléhat podmínkám, které by představovaly omezení volného pohybu služeb nebo svobody usazování, jež není odůvodněno legitimním cílem obecného zájmu a není přiměřené tomuto cíli. To odráží pravidla Smlouvy a související judikaturu. Kromě toho musí členské státy pravidelně posuzovat práva a povinnosti poskytovatelů letových provozních služeb a jejich dodržování povinností, což je sice méně ambiciózní než návrh Komise, avšak ve srovnání se stávajícími pravidly to zpřísňuje požadavky na dohled nad poskytovateli letových navigačních služeb.
- Poskytovatelé letových navigačních služeb mohou využívat služeb jiných poskytovatelů letových navigačních služeb. To návrh Komise nestanovil. Je to však podmíněno tím, že tito jiní poskytovatelé letových navigačních služeb musí splňovat požadavky nařízení o agentuře EASA. Kromě toho musí být spolupráce prováděna v souladu s požadavky na zadávání zakázek obsaženými v tomto nařízení, včetně případných horizontálních pravidel Unie pro zadávání zakázek.
- Členské státy mohou určit poskytovatele meteorologické služby na výhradním základě. Nařízení zároveň předpokládá ekonomický dohled nad těmito poskytovateli jako součást systému sledování výkonnosti v případě určení.
- Určení poskytovatelé letových provozních služeb se mohou rozhodnout zadávat zakázky na podpůrné služby (komunikační, navigační a přehledové služby, letecké informační služby, služby údajů o letovém provozu a meteorologické služby) za tržních podmínek nebo na základě jiných forem dohody, pokud se nepoužijí horizontální pravidla pro zadávání zakázek (směrnice 2014/24/EU a 2014/25/EU). Horizontální pravidla pro zadávání zakázek tedy zůstávají v platnosti. Pokud jde o zadávání zakázek na letištní a přibližovací letové provozní služby pro řízení letišť i řízení přiblížení, mohou členské státy povolit zadávání zakázek za tržních podmínek. V takovém případě musí specifikace pro nabídky obsahovat požadavky na kvalitu služeb v souladu s cíli návrhu Komise. Členské státy musí přijmout vhodná opatření, aby zabránily křížovému subvencování mezi zadanými službami a jinými službami, což je v souladu s cíli Komise zabránit narušení hospodářské soutěže. Pro některé

poskytovatele globálních družicových služeb je stanovena výjimka z požadavků na poskytovatele letových navigačních služeb, pokud jde o místo podnikání, vlastnictví a kontrolu, aby se zohlednil stav poskytování služeb v Unii v době přijetí nařízení. V souladu s cíli návrhu Komise se na poskytovatele letových provozních služeb, kteří byli určeni na základě výsledku zadávacího řízení, nevztahují některá ustanovení o systému sledování výkonnosti a systému poplatků, zejména nejsou povinni předkládat plán výkonnosti s výkonnostními cíli.

- Poskytovatelé společných informačních služeb musí splňovat požadavky týkající se národní bezpečnosti a obrany a požadavky týkající se hlavního místa podnikání a vlastnictví a kontroly, které jsou v souladu s požadavky, jež se vztahují na poskytovatele letových navigačních služeb. Pokud společné informační služby poskytuje jediný poskytovatel, musí být cena těchto služeb založena na nákladech a může zahrnovat přirážku. Neposkytuje-li společné informační služby jediný poskytovatel, musí být jednotlivá společná informační služba poskytována bezplatně. Tím se řeší cíl návrhu Komise, jímž je regulace monopolní služby.
- Členské státy mohou udržovat spolupráci ve vzdušném prostoru již zavedených funkčních bloků vzdušného prostoru, jestliže to neovlivní účinné provádění nařízení a jsou-li související náklady jsou vykazovány odděleně.
- Nařízením se zřizuje nezávislý a nestranný poradní výbor pro kontrolu výkonnosti, který je Komisi nápomocen při plnění jejích úkolů souvisejících se systémem sledování výkonnosti a systémem poplatků. Nařízením se rovněž zřizuje Rada pro spolupráci vnitrostátních dozorových orgánů. Komise musí poskytnout sekretariát výboru pro kontrolu výkonnosti a Rady pro spolupráci vnitrostátních dozorových orgánů. Náklady spojené s výborem pro kontrolu výkonnosti, Radou pro spolupráci vnitrostátních dozorových orgánů a sekretariátem mají být financovány z rozpočtu Unie. Jedná se o zásadní odklon od návrhu Komise, který navrhl zřízení regulačního výboru pro kontrolu výkonnosti v rámci Agentury Evropské unie pro bezpečnost letectví a odlišnou úlohu Komise při provádění/prosazování systému sledování výkonnosti a systému poplatků. Navzdory tomu by nařízení mělo přinést určitá zlepšení při prosazování systému sledování výkonnosti a zajistit potřebnou stabilitu v regulaci letových navigačních služeb.
- V důsledku tohoto zřízení výboru pro kontrolu výkonnosti a Rady pro spolupráci vnitrostátních dozorových orgánů byly příslušné změny nařízení o agentuře EASA zrušeny. Nařízení o agentuře EASA se nyní mění s cílem stanovit určité omezené opravy křížových odkazů na nařízení o jednotném evropském nebi, sladit definice mezi oběma nařízeními a aktualizovat pravidla pro osvědčování poskytovatelů letových navigačních služeb.
- Pokud jde o systém sledování výkonnosti a systém poplatků, nařízení zachovává různé úlohy a povinnosti členských států, vnitrostátních dozorových orgánů, Komise a výboru pro kontrolu výkonnosti a hlavní prvky stávajícího právního rámce, včetně těch, které jsou uvedeny v prováděcích pravidlech. Dohoda přináší do stávajících právních předpisů určitou přidanou hodnotu a vyjasňuje stávající právní rámec. Zejména je ve srovnání se stávajícími právními předpisy zjednodušen proces posuzování. S výhradou přijetí odpovídajících ukazatelů Komisí by vnitrostátní plány výkonnosti rovněž zahrnovaly závazné výkonnostní cíle pro letištní a přibližovací služby v klíčové oblasti výkonnosti týkající se klimatu a životního prostředí. Komise musí provést studii proveditelnosti modulace poplatků za traťové navigační služby s cílem podpořit zlepšení výkonnosti uživatelů vzdušného prostoru

v oblasti klimatu a životního prostředí. Na základě této studie Komise určí, zda přijme prováděcí akt pro jednotné uplatňování této modulace.

- Nařízení uvádí devět funkcí sítě: navrhování a využívání struktur vzdušného prostoru; uspořádání toku letového provozu; koordinace omezených zdrojů; usnadnění delegování poskytování služeb; vytížení kapacity řízení letového provozu; řízení krizí sítě; přičítání zpoždění z důvodů uspořádání toku letového provozu; řízení plánování, monitorování a koordinace prováděcích činností při zavádění infrastruktury v evropské síti ATM; sledování fungování infrastruktury evropské sítě ATM. Seznam funkcí sítě je vyčerpávající a zahrnuje všechny aspekty potřebné v souvislosti se správou sítě. Nařízení objasňuje, že tyto funkce sítě mají vykonávat členské státy a všechny příslušné zúčastněné strany za přispění manažera struktury vzdušného prostoru. Uvádí seznam úkolů manažera struktury vzdušného prostoru a stanoví jeho hlavní pracovní metody, včetně rozhodovacího procesu založeného na spolupráci. Zřizuje Radu pro uspořádání struktury vzdušného prostoru pro správu výkonu funkcí sítě. Tato ustanovení objasňují různé úlohy a povinnosti a Komise má vhodné zmocnění k přijetí podrobných prováděcích pravidel.
- Nařízení obsahuje požadavky a podmínky pro sdílení a zpřístupňování provozních údajů pro civilní letecký provoz. Komisi je svěřena pravomoc poskytnout další podrobnosti v prováděcích pravidlech. Zmocnění zahrnuje přijetí obecných zásad a společných pravidel pro stanovování cen a požadavků na identifikaci potenciálních účastníků vstupujících na trh, označovaných jako subjekty, které mají prokazatelný zájem o případné poskytování letových navigačních služeb, jež rovněž potřebují přístup k těmto údajům.
- Komise musí přijmout pravidla týkající se jednotného provádění klasifikace vzdušného prostoru ICAO. To odpovídá již existujícímu zmocnění Komise.
- Členské státy mohou za určitých podmínek dočasně pozastavit uplatňování pružného užívání vzdušného prostoru. Podmínka pro pozastavení je ve srovnání se stávajícími pravidly lépe definována.
- Komise může na základě potřeb synchronizace mezi zúčastněnými stranami vytvořit společné projekty pro provádění zásadních provozních změn určených v evropském hlavním plánu uspořádání letového provozu, které mají dopady na celou síť a dosáhly dostatečné vyspělosti pro provádění. Tyto dodatečné podmínky jsou v souladu s cíli návrhu Komise.
- Pokud jde o postup projednávání ve výboru, pokud se použije přezkumný postup a výbor nevydá žádné stanovisko, nemůže Komise prováděcí akt přijmout. To odráží stávající právní předpisy.
- Na několik ustanovení se vztahuje pozdější datum použitelnosti. Mezitím zůstávají v platnosti odpovídající právní předpisy, které jsou v platnosti v současné době. Tento zpožděný začátek je vzhledem k zaváděným změnám stále přiměřený.

4. ZÁVĚR

Komise přijímá výsledky interinstitucionálních jednání, a může proto akceptovat postoj Rady v prvním čtení.

PROHLÁŠENÍ KOMISE

Komise učinila dvě jednostranná prohlášení, která jsou uvedena v dodatku.

DODATEK

Prohlášení Komise

I – Jednostranné prohlášení o institucionální autonomii Komise ve vztahu k sekretariátu na podporu výboru pro kontrolu výkonnosti

„Komise poskytne výboru pro kontrolu výkonnosti sekretariát, přičemž zohlední potřeby, které uvedený výbor určil, aby mohl účinně vykonávat své funkce stanovené v nařízení. Komise zajistí, aby měl sekretariát k plnění těchto úkolů dostatečné zdroje. Komise plně uznává, že je třeba, aby výbor pro kontrolu výkonnosti pracoval nezávisle. Logickým důsledkem tohoto rámce nezávislosti je požadavek, aby se sekretariát při poskytování podpory výboru pro kontrolu výkonnosti řídil výhradně pokyny výboru, aby výbor mohl plnit svou úlohu za účelem přípravy obsahu a směřování stanovisek, doporučení, zpráv a pokynů výboru pro kontrolu výkonnosti. Uspořádání sekretariátu tudíž nemůže narušovat zásady organizační autonomie a nezávislosti Komise.“

II – Jednostranné prohlášení o financování lidských zdrojů pro jednotné evropské nebe a umístění sekretariátu pro kontrolu výkonnosti

„Komise připomíná, že konečná dohoda, jíž dosáhli spolunormotvůrci ohledně pozměněného návrhu nařízení o provádění jednotného evropského nebe, významně změnila rozdělení úkolů mezi orgán pro kontrolu výkonnosti a Komisi, jakož i řízení orgánu pro kontrolu výkonnosti. Úkoly Komise jsou ve srovnání s původním návrhem Komise rozsáhlejší, neboť Komise (a nikoli výbor pro kontrolu výkonnosti zřízený v rámci agentury) by byla odpovědná za všechna rozhodnutí a opírala by se o doporučení výboru pro kontrolu výkonnosti. Kromě toho by Komise musela výboru pro kontrolu výkonnosti a Radě pro spolupráci vnitrostátních dozorových orgánů poskytovat sekretariát. V důsledku toho Komise potřebuje značné množství zaměstnanců a zdrojů.

Lidské zdroje, které požaduje konečná dohoda schválená spolunormotvůrci, neumožní Komisi dodržet zásadu stabilního personálního obsazení a vyžádají si dodatečné zdroje, které schválí Evropský parlament a Rada během ročního rozpočtového procesu spolu se souvisejícími rozpočtovými prostředky.

Bez dodatečných prostředků nelze nalézt možnosti financování nezbytných administrativních nákladů na zaměstnance sekretariátu pro kontrolu výkonnosti. Okruh 7 (Evropská veřejná správa) víceletého finančního rámce na období 2021–2027 byl založen na zásadě stabilního personálního obsazení a nedává žádný prostor na financování dalších úředníků a externích pracovníků. Komise úředníky potřebné pro tuto iniciativu vnitřně přesune. Pro dodatečně požadované zaměstnance by však musela být v rámci Nástroje pro propojení Evropy vytvořena nová rozpočtová položka, která by je financovala nad rámec zásady stabilního personálního obsazení.

Komise bude usilovat o uzavření dohod s Eurocontrolem a agenturou EASA o programu pravidelného vysílání zaměstnanců do sekretariátu. A konečně bude Komise usilovat o uzavření vhodných ujednání s Eurocontrolem o poskytování relevantních informací.“